

SOCIETO POR LA INTERNACIA LINGVO ESPERANTO EN BRNO

Adreso: Věra Podhradská, Poříčí 1, 603 00 Brno; rel. 543 233 047 a 736 249 264

POZVÁNKA na setkání členů a příznivců Sdružení pro mezinárodní jazyk esperanto v Brně v I. čtvrtletí 2014

Setkání se uskuteční vždy třetí středu v měsíci v klubovně ÚMČ Brno-Kohoutovice, Libušina třída 27, v 1. poschodí. Budova (s nápisy: Sauna, Solárium, Posilovna, Mahenova knihovna aj.) se nachází při konečné zastávce trolejbusu č. 37, který jezdí z Mendlova náměstí (25 minut jízdy). Název stanice je „Jírovcova“. (Upozornění: některé spoje ze zastávky Jírovcova pokračují do Lískovce!) Použít lze také autobus č. 50.

Začátek schůzí je vždy v **18.00** hodin.

15.1.2014	La jarkunveno de la Societo	
19.2.2014	La vortfarado en Esperanto. (Pri kompilata libro)	Jan Werner
19.3.2014	Diskuto pri la temo: Ĉu Esperanto estas kodo aŭ lingvo?	Zdeněk Závodný, Jan Werner, Miroslav Malovec

Programoj de la Esperantista Klubo en Brno

Místo schůzí: Starobrněnská ul. 15, přízemí domu. Ulice je spojnicí mezi Zelným trhem a Šilingrovým náměstím v centru města. U vstupu je zvláštní zvonek (vpravo na rámu dveří).

Začátek schůzí v **18.00** hodin.

Informace, kontaktní adresa: Miroslav Malovec, Bosonožská 15/10, 625 00 Brno, malovec@volny.cz, telefony: 547 240 690; 737 562 479.

8.1.2014	Alenka v říši divů: Prasátko	Zdeněk Závodný
22.1.2014	V zemi Sikulů	Oldřich Arnošt Fischer, Gabriella Stier
29.1.2014	Deset krásných zmizelých míst Brna	Věra Podhradská
5.2.2014	Výroční schůze Klubu	
12.2.2014	Styly a LibreOffice	Milan Kolka
26.2.2014	Alenka v říši divů: Kdo ukradl dorty?	Zdeněk Závodný
5.3.2014	Konverzace: Jak jsem se stal(a) esperantistou	účastníci schůze, řídí Věra Podhradská
12.3.2014	Zapomenuté osobnosti českého esperantského hnutí	Jan Werner
26.3.2014	Hmyz v našich domovech	Oldřich Arnošt Fischer

Jazykové koutky

Výbor kohoutovického Sdružení v loňském roce rozhodl, že čtvrtletní pozvánky na schůze brněnských esperantistů budeme doplňovat jazykově vzdělávacími texty, abychom tak členům pomáhali zvyšovat úroveň znalosti esperanta. Úkolem zpracovat příslušné texty byl pověřen Jan Werner, který v letech 2004-2009 publikoval „jazykové koutky“ v časopise Svazu handicapovaných esperantistů (AEH) *INFORMILO*. A právě z tohoto souboru bude pro vás poučné texty vybírat a doplňovat Pozvánky tak, aby byly využity obě stránky listu A4. Pokud máte přání vysvětlit nějaký jazykový problém z vaší praxe, sdělte mu téma osobně, nebo na el. adresu: wernerjan@seznam.cz.

Atentu la prepoziciojn de kaj da

Mi legis: *Tri mil da kronoj. – Modesta nombro da esperantistoj.* – Ĉu ĝuste?

La prepozicion „da“ ni uzu, kiam ni havas difinitan, ne nepre precizan kvanton, nombron, pezon, mezuron, gradon en la rilato al substantivo nedifinita. Ekzemple: *poto da lakto; peco da tolo; bukedo da floroj*. La esprimoj indikas, pri kiom da lakto, tolo, floroj oni parolas. **La prepozicio da determinas la kvanton.** – Sed

povas okazi situacio, kiam oni ne demandas kiom, sed kio formas enhavon de la poto, pri peco de kio oni parolas, kiuj floroj formas la bukedon. En tiu kazo oni respondas: *poto de lakto* (toto spojení je dvojznačné, může znamenat také „hrnek od mléka“, tedy prázdný); *peco de tolo*; *bukedo de rozoj* (ne ekzemple de *narcisoj*). La prepozicio de specifas la suplementon.

La ĝusta formo de la dua enkonduka frazo supre: **Modesta nombro de esperantistoj.**

La prepozicio „da“ estas uzenda post substantivigitaj entjeraj numeraloj (ne post frakcioj). Ekzemploj: *mi da kronoj*; *deko da koboldoj*. En la supra enkonduka frazo, kie estas la baza numeralo (mil), ne povas esti da, nek de, ĝi devas esti sen prepozicio: **Tri mil kronoj.**

Memoru la nuancon: *dek butonoj = deset knoflíků. deko **da** butonoj = asi deset knoflíků.*

2005-01-30 – Informilo(AEH) n-ro 3/marto 2005

Mediala voĉo ne toleras pasivajn finaĵojn

Mi legis: *Damaĝinsekto estis **alveturigita**...* – Ĉu ĝuste?

Ni konsciu la faktojn por la prikonsidero:

- La verbo „alveturi“ estas netransitiva (nepřechodné sloveso).
- La sufiksoido *-iĝ* esprimas medialan voĉon (slovesný rod mediální, charakteristický příponou *-iĝ*).

La mediala voĉo, aŭ simple medialo, estas unu el kvar verbaj voĉoj (aktiva, pasiva, faktitiva, mediala). En la ĉeĥa lingvo la aktiva voĉo kaj pasiva voĉo estas nomataj „*činný rod a trpný rod*“. La aktiva voĉo esprimas agon aŭ staton (ekz. *mi konstruas*); ĝi estas la baza voĉo. La pasiva voĉo esprimas agon suferatan (*io estas konstruata*). La faktitiva voĉo prezentas trudon de ago de subjekto (podmět) al iu alia, kiu plenumas ĝin (*mi konstruigas domon pere de konstru-entrepreno*). La faktitiva voĉo estas esprimata pere de la sufiksoido *-ig*. Se ago reagas al la subjekto mem, tio estas la mediala voĉo (*Tagiĝas. La domo konstruiĝas*. – La domo estas subjekto, kiu kvazaŭ mem konstruas sin). La medialan voĉon karakterizas la sufiksoido *-iĝ*.

Laŭ origina senco la sufiksoido *-iĝ* esprimas komencan aspekton (ekesti ia, iĝi ia, veni en novan staton). Verbo, kiu havas antaŭ sia finaĵo la sufiksoidon *-iĝ*, estas kiel tuto ĉiam **netransitiva**. Tamen ekzistas diferenco inter verbradikoj transitivaj kaj netransitivaj, ili funkcias malsame. Ni sekvu la ekzemplojn:

a) La **netransitiva** „sidi“: *Panjo sidiĝis = Panjo iĝis sidanta, resp. Panjo komencis esti sidanta*. Ĉi tie ne ekzistas pasiviga efiko de *-iĝ*, ne eblas kompreni „*Panjo iĝis sidata*“, ĉar netransitivaj verboj ne prezentas agon de iu suferatan, sed nur plenumatan: **esti -anta**. Male, ĉe transitivaj verboj oni komprenu: *esti -ata* (pasiviga efiko de *-iĝ*).

b) La **transitiva** „ruli“: *Ŝtono ruliĝis*. Provu imagi la komencan aspekton (ĉu: *Ŝtono iĝis, komencis esti, rulata?*) La komencon de la ago „*rul*“ ni ne trovas, objektive ni komprenas proksimume nur: *Ŝtono estis rulata*; la gramatika aspekto estas daŭra, ne komenca. Se ni deziras esprimi la komencan aspekton, ni devas aldoni „*ek*“: *Ŝtono ekruliĝis*. Tamen ekzistas esceptoj kaŝe enhavantaj „*ek*“: *sciigi pri* (ekscii), *komunikiigi kun* (ekkomuniki), *decidiigi* (ekdecidi).

En la enkonduka dubinda frazo ne povas esti la finaĵo *-iĝita*, sed *-iĝinta* (*alveturigiinta*). Kalocsay kaj Waringhien (PAG, § 104) pri la afero skribis:

„Ĉar la mediala voĉo havas en si pasivecan karakteron, estus pleonasme kaj eĉ absurde uzi ĉi tie la pasivajn finaĵojn: do la formoj kiel *kaptiĝata, naskiĝita* ktp. estas simplaj barbarismoj!“

En la enkonduka frazo stile pli konvenas la faktitiva voĉo „*estis alveturigita*“. La mediala voĉo estas krome uzebla ankaŭ en la simpla (nekompleksa) tempo: „*Damaĝinsekto alveturigiĝis*“.

2004-08-18; Publicita en Informilo n-ro 11/2004

Výbor sdružení přeje všem členům a příznivcům šťastný nový rok 2014.
Nezapomínejte, že „být šťasten a jiné blažit – to je pravý úděl člověka“ (B. Bolzano).

Brno la 4an de januaro 2014

Věra Podhradská
Prezidantino de la Societo

Miroslav Malovec
Ptrezidanto de la Klubo